

MARIA WNUK

ur. 1925; Radzyń Podlaski

Miejsce i czas wydarzeń	Puławy, dwudziestolecie międzywojenne, II wojna światowa
Słowa kluczowe	Żydzi w Puławach, relacje polsko-żydowskie, handel z Żydami, Żydówka Fajga, Żyd Lewin

Nie kupuj u Żyda, bo Żyd cię oszuka

Myśmy wiedziały, że Żydzi nie lubią, jak ich ominąć z dwóch stron, Katolicy jak z dwóch stron [mijali]. I jak szedł na przykład rabin, to myśmy, takie dziewczynki 9 lat, to trzeba było się trzymać za guzik płaszcza, to bardzo jakieś złe moce na tego Żyda padały, i myśmy te guziki szyły koło tego rabina na około, a on strasznie krzyczał i się złościł. Tak z dzieciństwa pamiętam, takie zwyczaje. Na pewno byli bardzo zorganizowani - to jest raz. Bardzo przestrzegali swoich świąt - to dwa. Po drugie, zależało im na handlu, tak że zawsze obniżyli cenę, aby tylko u nich kupić. Już mówiłam, że przed wojną starano się, żeby handel przeszedł w ręce Polaków, dlatego poznaniacy przyjeżdżali i chcieli zakładać sklep mięsny czy coś. Niestety konkurencja nie udawała się, bo Żydzi wtedy obniżyli ceny, że u nich zawsze było taniej. Umieli handlować,. Ale tak, to było jakoś bez żadnych, no raczej byli tacy pogodni, weseli, życzliwi. Chociaż przez całą wojnę i nawet po wojnie był ten napis na ogrodzeniu na ulicy Krańcowej, że: „Żyd Cie oszuka, nie kupuj u Żyda” Całą okupację był ten napis i po wojnie.

Nie asymilowali się z całym społeczeństwem, tylko utworzyli taką grupę swoją, ale nie było jakichś wrogich broni Boże nastrojów, tylko oni jakoś razem lubili się trzymać po prostu. Może mieli te swoje święta, szabat, jakieś kuczki, jakieś coś tam przestrzegali. Ja byłam za mała, żeby tym się zajmować, ale nikomu to nie przeszkadzało. A miałam koleżankę Żydówkę Fajge, całkiem sympatyczna dziewczynka, chodziła ze mną do szkoły powszechnej. A w gimnazjum też miałam Żydów, Żyda Lewina.

Data i miejsce nagrania	2005-01-20, Warszawa
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Piotr Lasota
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"